

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

תוכן

- א. הא אפסדוה ... אלא לדמי הכא נמי לדמי.....1
- ב. המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו.....1
- ג. שאילו אמר לשלוהו צא ונגוב לי ונגוב פטור ושותפין שנגבו חייבין.....2
- ד. חרש קנה פקח לא קנה ... מתוך שלא קנה פקח לא קנה חרש ... משני חרשין דעלמא התם תקינו להו רבנן דלא אתי לאנצויי.....3
- ה. מנהיג לחודיה מי איכא מאן דאמר לא קני.....5
- ו. המנהיג סופג את הארבעים והיושב בקרון סופג את הארבעים.....5
- ז. מוסירה מחבירו קנה במציאה ובנכסי הגר לא קני ... כאדם המוסר דבר לחבירו ... במציאה ובנכסי הגר מאן קא מסר ליה דליקני.....6
- ח. רכוב קני.....7
- ט. שנים שהיו מושכין בגמל ומנהיגין בחמור או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג.....8

דף ח.

א. הא אפסדוה ... אלא לדמי הכא נמי לדמי

כל חלוקה¹ שהזכרה בממון שזה טוען כך וזה כך, אם הוא דבר שיפסד אם יחלק ממש, ואפילו אם לא יפסיד לגמרי אלא שיפסיד בחלוקה מאשר היה, כגון טלית גדול שלאחר שיחלוקו אותו ראוי לעשות ממנו ב' טליתים קטנים, מכל מקום ימכרו אותו בשלימותו ויחלוקו בדמים². וי"א³ שדוקא אם יפסד ביותר מחומש על ידי החלוקה חולקים בדמים, אך בפחות מחומש לא מיקרי הפסד וחולקים ממש.

ב. המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו

¹ שו"ע ונו"ב קלח ד

² סמ"ע שם יב

³ בכנה"ג כ' בשם ת"ה סי' של"ו דדוקא אם ההפסד לאחר חלוקה הוא יותר מחומש ומהרש"ך ז"ל בח"ב סי' קכ"ב הקשה עליו ועי' כנה"ג (סימן קלח הגה"ט אות כט). מובא באורים ובבאה"ט ונתיה"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

הרואה מציאה⁴ ונתכוין לזכות בה לצורך חברו, בין בהגבהה בין במשיכה או בשאר קנינים ובין בקנין חצר שנפלה מציאה לחצרו ונתכוין שהצרו⁵, או ד' אמותיו יקנו לפלוני, זכה חברו במציאה משעה שזכה בה שהמגביה מציאה לחבירו קנה חברו⁶, ואינו יכול לחזור בו אפילו המציאה עדיין בידו, ואפילו לא ביקש ממנו חברו שיזכה עבורו, ויש אומרים שבמחשבה בלבד לא זכה בו חברו אלא אם כן אמר שזוכה עבור חברו⁷, ולשיטה זו יש אומרים שמכל מקום יכול הזוכה אח"כ לומר שלא נתכוין לזכות עבור חברו ואם נתכוין להגביה בשביל חברו מפני שסבור היה שהוא שלו, והוברר שאינו שלו, הרי זו זכיה בטעות ולא זכה חברו⁸.

ג. שאילו אמר לשלוחו צא וגנוב לי וגנב פטור ושותפין שגנבו חייבין

⁴ שו"ע ונו"כ רסט א

⁵ חידושי רעק"א בשם הר"ן בנדרים, ואף על פי שמיד כשהגיע לחצרו, או שנודע לו, זכה בעצמו במציאה, צריך לומר כמ"ש הנה"מ בסימן רס סק"ט שאם אמר אח"כ שאינו רוצה לזכות, והיינו שמתחלה לא רצה לזכות מדין חצר אינו קונה, וה"נ כיון שנתכוין לקנות לחבירו לא זכה לעצמו (ולדעת המהב"ר שבעומד בצד חצרו צריך אמירה, כמ"ש להלן, ניהא טפי), ועי' בחכמת שלמה בגליון השו"ע סימן רסט, ובקצה"ח סימן ר סק"א כתב שבאופן זה זוכה גם להקדש, אף על פי שאין חצר להקדש, חצר הדיוט קונה להקדש, עיין שם.

⁶ ונחלקו הראשונים למה לא חשיב כתופס לחבירו במקום שחב לאחרים, ודעת התוס' שהטעם הוא משום מינו דזכי לנפשיה דמהני גם בתופס לבע"ח במקום שחב לאחרים, והרמב"ן כתב שבמציאה לא מיקרי חב לאחרים כלל, שאינו אלא מניעת הריוח, ועי' שו"ת רעק"א סימן קלג, נה"מ סימן קה סק"ב, שו"ת בית אפרים חו"מ סימן סה, שו"ת בית שלמה אהע"ז סימן ס. ועי' דיני הלואה פרק ד' הערה עה. וכתב בשער אשר סימן רסט הנה"ט אות ג בשם קהלת יעקב שהמגביה מציאה להקדש לא זכה הקדש, כיון שאין יד להקדש אמרינן כל דאיהו לא מצי עביד לא מצי משוי שליח. ובדברי משפט כתב שהמגביה מציאה לעכו"ם, עכו"ם ודאי לא קנה שאין זכיה לעכו"ם, ולגבי מגביה עצמו, תליא בפלוגתא דרש"י ותוס' בביצה דף לט למ"ד המגביה מציאה לחבירו לא קנה חברו, אם המגביה עצמו קונה, וה"נ בנדרין דידן.

⁷ סמ"ע שם סק"א, אבל הש"ך סק"א סובר שבמחשבה לחוד, אם נתכוין לכך זכה חברו, ובקצה"ח נשאר בצ"ע בזה, ובנה"מ נראה שהכריע כדעת הש"ך, וכן פסק בכנה"ג, ועי' ש"ך שם סק"ה בשם התיו"ט ובנה"מ שם סק"ו.

⁸ ואם נתכוין להגביה בשביל חברו מפני שסבור היה שהוא שלו, והוברר שאינו שלו, לכאורה הדבר פשוט דהוי זכיה בטעות ולא זכה חברו, אמנם יש לעיין בזה, שבקצה"ח סימן רנט סק"א כתב שהמגביה חפ"ז ע"ד להשיבו לבעלים לאחר שכבר נתייאשו הבעלים, לא זכה הבעלים משום שלא נתכוין רק להגביה ולא לזכות עבורו, והנה"מ שם חולק, דסוף סוף הגביהו לצורך הבעלים ומיד קנאו בהגבהה, ולפי"ז לסברת הנה"מ היה בניד זכה חברו, שהרי לאחר יאוש הרי זה כאינו שלו, מיהו אפשר לחלק בין מגביה לשם מצות השבת אבידה שבזה סובר הנה"מ דהוי כהגביה ע"ד לזכות, אבל כשמגביה שלא לשם מצות השבת אלא משום שסובר שהוא שלו אפשר שמודה לסברת הקצה"ח. פתחי חושן חלק ב פרק ט הערה לו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ג 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

כבר התבאר במסכת ב"ק דף עח: ודרף עט. שהשולח שליח לגנוב⁹, אף על פי שנתכוין השליח לגנוב עבור המשלח, המשלח פטור¹⁰, והשליח חייב¹¹, ואין אומרים שלוחו של אדם כמותו, מפני שאין שליח לדבר עבירה. ששותפין שגנבו¹² שניהם כאחד¹³, אם טבח אחד מהן או מכר מדעת חברו, משלמין תשלומי ארבעה וחמשה, ואם עשה שלא מדעת חברו, פטורין מתשלומי ארבעה וחמשה, וחייבין בכפל אם שניהם הוציאוה מרשות בעלים הוציאה אחד מדעת חברו פטור חברו מכפל שאין שליח לדבר עבירה¹⁴.

ד. חרש קנה פקח לא קנה ... מתוך שלא קנה פקח לא קנה

חרש ... משני חרשין דעלמא התם תקינו להו רבנן דלא

אתי לאנצויי

⁹ רמ"א ונו"כ הו"מ שמח ח

¹⁰ ומשבא לידו, על אף שאינו חייב באונסין כיון שאינו גנב, אבל פשוט שצריך להחזיר החפץ לבעלים, דלא גרע משאר אדם שבא לידו חפץ גנוב שחייב מדין השבת אבידה, וכ"ש בזה שאמירתו גרמה לגניבה. וכ"כ בשו"ת מהר"ם מלובלין סימן פא שהקשה אמאי פטור באומר לו לגנוב ואינו מתחייב מדין השבת אבידה, ולא עדיף מלוקח מגולץ שחייב להחזיר, ומהא דאין שלד"ע אין להקשות, דאפשר דהיינו דוקא כשמתה הבהמה קודם שבא ליד המשלח, אבל כשבא לידו יתחייב, ותיריך דאה"נ שחייב להחזיר הגניבה, ומ"ש הריב"ש שאין המשלח מתחייב היינו קודם שבאה הגניבה לידו, ולכן אינו נפסל לעדות משום כך. כתב בערך ש"י סימן שמח בשם שו"ת בית יעקב סימן מד שהמסית חברו לגנוב מחויב להשתדל להחזיר הגניבה, וכתב הע"ש שכן נראה עפ"י דברי הפ"ז ביו"ד סימן קס ס"ק יא שאע"פ שאין שלד"ע מ"מ עושה איסור דנתקיימה מחשבתו, ומשמע שאין עליו חיוב השבה אלא חיוב השתדלות לבטל האיסור שנעשה בגרמתו, ועיי' שו"ת צ"צ הו"מ סימן מו, ועיי' שו"ע סימן שפ סעיף ב בדין אומר לחבירו להזיק, ויתבאר בדיני נזיקין.

¹¹ ומשמע שאע"פ שלא נתכוין השליח לקנות לעצמו אמרינן דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין, וחייב השליח גם באונסין, ומשמע שכל דיני גנב עליו. כ"כ בפתחי חושן חלק ה פרק ד הערה סו ובנה"מ סימן רצב סק"ה הסביר דלא בעינן כונה לקנות בגניבה, שהרי אפילו הגביה ע"ד להזיק נעשה גזלן, ועיי"ש ובקצה"ח בדין שליחות לד"ע בשליחות יד, ומשמע מדברי הנה"מ שבמקום שיש שליח לד"ע אם השליח עושה מעשה שנוי קונה המשלח, עיין שם. וכתב בקצה"ח שאם שלח שליח לגנוב עבור שניהם ונתכוין השליח לגנוב עבור שניהם, משמע מדברי רש"י שנתחייבו שניהם מטעם מינו דוכי לנפשיה וכו', אבל מדברי התוס' משמע דדוקא כשהגביהו שניהם חייבים, וכ"כ בשער משפט, ובשו"ת חת"ס הו"מ סימן קלג כתב בפשיטות שאם הגביה אחד מהם השני פטור. ועיין בשו"ת עונג יום טוב סימן קסה.

¹² שם הלכה יד

¹³ מ"מ שם

¹⁴ דדוקא נבי טביחה אמרינן בפרק מרובה או לרבות שליח עכ"ל בסמ"ג עשין ע"ב וז"ש הרב המגיד ז"ל שותפין שגנבו פירוש שגנבו שניהם כאחד וכן כתב בספר אסיפת זקנים בפ"ק דף י' ע"ב. הלכה למשה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

חרש, שוטה וקטן¹⁵, שהגביהו מציאה לאחר, לא זכה. לפי שאין להם דעת ואינן בני שליחות, ולא תיקנו חז"ל קנין מפני דרכי שלום לצורך אחרים, וגם לעצמן לא זכו, אפילו מפני דרכי שלום, כיון שלא נתכוונו לזכות לעצמן, ובן המוציא מהם זכה¹⁶.

גדול שאמר¹⁷ לקטן להגביה מציאה, והגביה הקטן ומסרה לאביו, וטוען הגדול שיש לו חלק במציאה, מכיון שאף אם היה אומר לו הגבה בשבילי או זכה לי לא היה זוכה דאין שליחות לקטן, כ"ש כשלא אמר לו רק להגביה המציאה, שאין לו בה חלק.

עכו"ם כיון שאינו בר שליחות, אינו יכול לזכות במציאה עבור ישראל¹⁸.

פקח¹⁹ וחרש שהגביהו כאחד לא קנו שניהם אלא במה שבידם²⁰, ואם קדם אחר ותפס בנשאר מחוץ לידם זכה.

הגביה הפקח באופן שגם אילו לא הגביה עמו החרש היה החפץ מוגבה מכחו וה"ה חפץ קצר שבהגבהת ראש האחד מוגבה הראש השני, יש אומרים²¹ שהפקח קנה, ויש אומרים שדינם כאילו הגביהו שניהם.

¹⁵ שו"ע ונו"כ רס"ג

¹⁶ פתחי חושן שם הערה נא

¹⁷ אמרי יושר ח"ב סימן עב ולזכות הגדול מדין עני המהפך בחררה אי אפשר דהרי קי"ל שאין מוציאין בדיינים, וזהו כשהמציאה ביד הקטן, אבל בנ"ד שכבר מסרה לאביו, זכה האב מן התורה, ועוד אפשר שאין דין עני המהפך אלא כשעשה מעשה, דומיא דפסיקת דמים גבי מקח וממכר, אבל באמירה בעלמא אפילו במציאה לא שייך דין עני המהפך בחררה. עיין שם

¹⁸ ועיין בערך ש"י סימן רנט סעיף ז דין בראובן שמצא קורות של עכו"ם ששטפן נהר, ושכר עכו"ם שיוליכם למקום אחר, ובדרך נטלם שמעון לעצמו, וכתב שהדין עם שמעון, דאפילו את"ל דחשיבי הפקר, לא מהני משיכת עכו"ם, אפילו פועל, כשלא משכם לרשות בעה"ב, וכמ"ש הגה"מ סימן קפח סק"א, ועיי"ש שהאריך בזה.

¹⁹ שו"ע ונו"כ שם ד

²⁰ שאין האחד יכול לזכות כי אם בשיתוף כחו של השני מדין שליחות, וכיון שחרש לאו בר שליחות הוא ונמצא שהגבהת החרש אינה מועילה לפקח ולא קנה הפקח, גם החרש לא קנה, ועי' סמ"ע סק"ד, ועי' קצה"ח ונה"מ בדין רכוב ומנהיג בחרש ופקח

²¹ במור כתב בשם הראב"ד שהפקח קנה, והרא"ש סובר שהגבהת החרש מבטלית קנין הפקח, וכתב הפרישה דמ"ש הראב"ד שקנה הפקח היינו כשרק הפקח הגביה כל כך, אבל אם גם החרש הגביה כל כך, גם החרש קנה, ואם החרש בלבד הגביה כל כך שניהם לא קנו, עיין שם בטעמו, והעתיקו בחידושי רעק"א.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

שני חרשים שהגביהו²², קנאוהו שניהם כולו מפני דרכי שלום.

דף ח:

ה. מנהיג לחודיה מי איכא מאן דאמר לא קני

מקניני משיכה²³ בבהמה הוא ע"י שמושכה והלכה, או שהנהיגה בקול²⁴,
ביון שעקרה יד ורגל²⁵ קנה.

ו. המנהיג סופג את הארבעים והיושב בקרון סופג את

הארבעים

עגלה שהיו²⁶ מושכין אותה כלאים היושב בעגלה לוקה²⁷ אם הלכה משהו²⁸,
ואפי' קשור מאחורי העגלה עוד עגלה ואפי' כמה עגלות אסור לישוב בכולן²⁹,
ואף על פי שלא הנהיג ובלא זה היתה הולכת³⁰, ששיבתו³¹ גורמת לבהמה
שתמשוך העגלה, וכן אם היה יושב אחד בעגלה ואחד מנהיג בין אם מושך

²² שו"ע ונו"כ שם

²³ שו"ע ונו"כ שם ג

²⁴ וכתב הסמ"ע דהיינו כדעת הרי"ף והרמ"ה, אבל הרא"ש והטור ס"ל דחמור וגמל אינו קונה בהנהגה, משום
דבגמרא (להלן דף ט ע"א) אמרו בהני איכא חד צד דלא קני, והיינו אותו שאין דרכו בכך, ומספקא לו איזה
אינו קונה, ולכן במכר ומתנה אינו קונה לא בגמל ולא בחמור בהנהגה, דאוקי ממונא בחזקת מרא קמא, אבל
במציאה והפקד דליכא מרא קמא, אין מוציאים מיד המחזיק, אבל הר"ן בסוגיא דקני בהמה וכלים שעליה
כתב דמשיכה שהיא ספיקא דדינא קנה, דהוי כתופס ברשות, עיין שם, ומה נכלל בכלל הנהגה, עיין פתחי
חושן שם הערה ל שלכאורה נראה, דקאי רק אהנהיגה בקול, דבאידיך הרי תניא בהדיא בפ"ק דקידושין (דף
כב ע"ב) דהוי בכלל משיכה, וכן משמע בהגר"א, ובמאירי בפ"ק דב"מ משמע דגם הכישה במקל בכלל הנהגה,
וכ"כ הב"י בבד"ה, ולכאורה מלשון הרמב"ם והשו"ע אפשר לדייק דגם קורא לה ובאה בכלל הנהגה, ופשמות
לשון משיכה נראה שהאדם הולך לפני הבהמה ומושכה, והנהגה שהולך אחריה ומנהיגה, וצ"ע.

²⁵ דסני בעקירת יד ורגל, לאפוקי משאר משיכה דבעינין עקירת כולה, דבעקירת יד ורגל ודאי תעקור כולה.

²⁶ רמב"ם הלכות כלאים פרק ט הלכה ט, ושו"ע ונו"כ יו"ד רצו יב

²⁷ ולכן יש למחות ביד הקצבים היושבים בעגלה שהפרה קשורה בה והסוס מוליך את העגלה ואף על פי שאין
יושבין בה אלא לפי שעה. ט"ז שם

²⁸ כמבואר בתוס' אך אפשר דאיסורא דרבנן יש גם אם לא הלכה וצ"ע. ולדעת הרא"ש בב"מ פטור ואין לוקה
על ישיבה לחוד וכ"פ בשו"ע כאן כמ"ש הגר"א ועי' בסמ"ג ל"ת רפ"ב שגם דעתו כן רק כתב דמדרבנן אסור.

²⁹ כסף משנה ומשמע מדבריו דלוקה ועי' במה"פ דדעתו דעל העגלה שמאחורי העגלה אינו לוקה

³⁰ ברכ"י בשם הו"י

³¹ שעי' שמכביד יותר גורם שתלך, כמבואר ברמב"ן ורשב"א כאן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

או מנהיג, בין בגמל בין בחמור, שניהן לוקין, ואפילו מאה שהנהיגו כלאים
באחד³², כולן לוקין שכל א' גורם למחר ההליכה, ואפי' כל א' בפני עצמו
יכול להוליכה³³.

**ז. מוסירה מחבירו קנה במציאה ובנכסי הגר לא קני ...
כאדם המוסר דבר לחבירו ... במציאה ובנכסי הגר מאן
קא מסר ליה דליקני**

בהמה בין דקה ובין גסה דינה³⁴ כמטלטלין ונקנית במשיכה ובהגבהה³⁵.
וכבר התבאר במסכת קידושין דף כב. שיש אומרים שבהמה גסה נקנית אף
במסירה, ויש אומרים שאף בהמה דקה נקנית במסירה³⁶.
יש אומרים³⁷ שדבר כבד מאד שאי אפשר ליחיד למושכו נקנה גם במסירה.

³² שאין פטור של שנים שעשאוה רק לענין קרבן, עי' בהגהות רעק"א על הרמב"ם פ"א משבת הט"ז וכ"כ במקור
חיים בהערותיו לאו"ח סי' רס"ו ובישועות מלכו ועי' בתשו' הרשב"א ח"א סי' כ"ח שכ' ג"כ שזה רק בשבת
ע"ש.

³³ הגהות רעק"א על הרמב"ם בשם מהר"ם די בוטון אבל אם א' יכול וא' אינו יכול זה שאינו יכול פטור כ"כ
בישועות מלכו.

³⁴ שו"ע ונו"כ קצו א

³⁵ וא"צ להגביה, לפי שאין דרך להגביה, ופשוט שנקנה גם בהגבהה, כמו בשאר דברים שאין דרך להגביה,
ובמאירי קידושין (דף כה) כתב שגדיים ומלאים וכן אווזים ותרנגולים אינם נקנים אלא בהגבהה, שכן דרכן
להגביה. ופשוט שבהמה נקנית בקנין סודר ובחצר ואגב כדין שאר מטלטלין, ולענין קנין כסף נראה ג"כ שדינו
כמטלטלין.

³⁶ שתי הדעות ברמ"א שם ומבואר בדברי הסמ"ע דדוקא במקומות שאינו יכול לקנות במשיכה, לא הטריחוהו
חז"ל ותיקנו שיקנה במסירה, ודוקא בבהמה ובספינה תיקנו מסירה.

³⁷ כן משמע בשו"ע שם קצח ז גבי ספינה מלשון הרמב"ם שסיים וכן כל כיוצא בזה, וכ"כ הטור בשם הרמ"ה,
וכ"כ המאירי בב"ב פ' הספינה, אבל דעת התוס' והרא"ש דרך בע"ח וספינה נקנים במסירה, דמסירה דידהו
הוי כמשיכה שבנענוע כל דהו הולכת מכחו, ולכן אפילו לא הלכה כלל קנה, אבל שאר מטלטלין לא מהני
מסירה, עיין שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

מסירה בבהמה היא שאחזה הלוקח ברגלה, בשערה, באוכף שעליה, במשוי שעליה, ברסן שבפיה או בזוג שבצוארה³⁸, ונחלקו הפוסקים אם צריך שימסור לו המוכר מיד ליד³⁹.

מסירה אינו קונה אלא ברה"ר או בחצר שאינה של שניהם⁴⁰.

בהמת הפקר⁴¹ נקנית בקנינים כדין קנין בהמה במשיכה או בהגבהה⁴², אבל אינה נקנית במסירה, שמסירה אינה אלא כעין מסירה מיד ליד, ועכ"פ צריך שיהא במצות המוכר, כלומר דעת אחרת מקנה, אבל במציאה והפקר אין דעת אחרת. ומ"מ קנה המוסירה⁴³.

ח. רכוב קני

³⁸ וצ"ע שלא הזכיר הטור והרמ"א פרטי דין מסירה.

³⁹ בשו"ע סימן קצח סעיף ח כתב שא"צ שימסרנו, אלא כיון שאחזו בה הלוקח במצות המוכר קנה, ובב"י הביא דעת כמה ראשונים דלא קנה אלא כשמסר לו המוכר מיד ליד, ולכאורה נראה שאף לדעת הפוסקים שא"צ מסירה מיד ליד, מ"מ צריך אמירת המוכר, וכמ"ש הרשב"ם במצות המוכר, ואפשר דאף בפניו בעינן אמירה, ולפי"ז לא דמי ממש למשיכה והגבהה דבפניו א"צ שיאמר לו, וצ"ע. ועיין פתחי חושן שם הערה לב שכתב ועדיין לא מצאתי מה הסברא של קנין מסירה, דהיינו שאחזו ברגל הבהמה או במשאה, מבלי שיגהיגה, ואפילו לדעת הפוסקים שמוסר לו מיד ליד, איך מוסר לו אחיזה בגוף הבהמה, וכ"ש לדעת הפוסקים שאפילו בלא מסירה, ואפשר שבזמנם היה זה מעין קנין, ופשוט שבשאר מטלטלין לא שייך קנין מסירה.

⁴⁰ שו"ע סימן קצח סעיף ט וסעיף יא, והוסיף הרמ"א דהא דקונה בחצר שאינה של שניהם היינו שהכניסה שם שלא ברשות בעל החצר, שאז דינו כרה"ר, אבל אם נתן בעל החצר רשות להכניס ה"ז ברשות של זה שהרשהו או של שניהם, והוא מדברי המ"מ, והטעם בזה משמע בסמ"ע סימן קצו שלא תיקנו מסירה אלא במקום שאינו יכול לעשות משיכה. וכתב הסמ"ע ס"ק יז דהא דאין משיכה קונה ברה"ר אף על פי שאין משיכה בלא מסירה והרי מסירה קונה ברה"ר מ"מ כיון דגלי דעתיה לקנות במשיכה אינו קונה אלא במשיכה, עיין שם.

⁴¹ טור סימן רעא, וכן הזוכה במציאה ובנכסי הגר

⁴² שו"ע ונו"כ שם ב

⁴³ וכתב הסמ"ע שקנה כל המוסירה משום שיכול לנתקו ולהביאו אצלו, אבל הש"ך שם חולק, אלא לא קנה אלא מה שבידו, עיין שם. ועיי' ט"ז.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא מציעא

קנין משיכה⁴⁴ בבהמה הוא ע"י שמושכה והלכה או שרכב⁴⁵ עליה והלכה, או שקרא לה ובאה⁴⁶, או שהכניסה במקל ורצתה לפניו או שהנהיגה בקול⁴⁷, כיון שעקרה יד ורגל⁴⁸ קנה.

ט. שנים שהיו מושכין בגמל ומנהיגין בחמור או שהיה אחד מושך ואחד מנהיג

שנים שראו⁴⁹ בהמת הפקר והנהיגוהו שניהם או משכוהו כאחת, או שהיה אחד מנהיג ואחד מושך קנו שניהם שמושכה והנהיגה קונים בבהמה, ויחלוקו, ויש אומרים⁵⁰ דבגמל אחד מושך ואחד מנהיג לא קנה רק המושך.

היו שניהם רוכבים יש אומרים שקנו שניהם, וכן אחד רוכב ואחד מנהיג⁵¹.

⁴⁴ שו"ע ונו"כ שם ג

⁴⁵ והסמ"ע כתב שזה כדעת הרי"ף והרמב"ם, אבל דעת הרא"ש והטור שאינו קונה ברכיבה עד שינהיגה ברגליו (בב"י הביא בשם רבינו ירוחם דאשה אין דרכה להנהיג וקונה ברכיבה בלבד, והב"י חולק עליו), וכתב הב"י שגם לדעת הרמב"ם בעינין שתלך (ומיהו בעקירת יד ורגל סגי), ואף על פי שאינה הולכת מחמת הנהגתו, ואילו לדעת הרא"ש והטור בעינין שתלך מחמת הנהגתו, ועיי' נה"מ סק"א (ודן שם אם קונה בקנין ד"א), אבל רוכב לבד ואינה מהלכת לא קנה. פתחי חושן חלק ח פרק ו הערה כט

⁴⁶ עיי' לעיל פתחי חושן שם הערה יש מדברי הקצוה"ח והנה"מ בסימן רעג אם משיכה מכחו חשיב משיכה, ודעת הנה"מ דלא חשיב משיכה, ולא דמי לקורא לה והיא באה שעשה מעשה בשעת הקנין אבל אם אינו עושה מעשה בשעת הקנין אינו אלא גורם.

⁴⁷ וכתב הסמ"ע דהיינו כדעת הרי"ף והרמב"ם, אבל הרא"ש והטור ס"ל דחמור וגמל אינו קונה בהנהגה, משום דבגמרא (ב"מ דף ט ע"א) אמרו בהני איכא חד צד דלא קני, והיינו אותו שאין דרכו בכך, ומספקא לו איזה אינו קונה, ולכן במכר ומתנה אינו קונה לא בגמל ולא בחמור בהנהגה, דאוקי ממונא בחזקת מרא קמא, אבל במציאה והפקר דליכא מרא קמא, אין מוציאין מיד המחזיק, אבל הר"ן בסוגיא דקני בהמה וכלים שעליה כתב דמשיכה שהיא ספיקא דדינא קנה, דהוי כתופס ברשות, עיי' שם, ומה נכלל בכלל הנהגה, עיי' פתחי חושן שם הערה ל שלכאורה נראה, דקאי רק אהנהיגה בקול, דבאידיך הרי תניא בהדיא בפ"ק דקידושין (דף כב ע"ב) דהוי בכלל משיכה, וכן משמע בהגר"א, ובמאירי בפ"ק דב"מ משמע דגם הכניסה במקל בכלל הנהגה, וכ"כ הב"י בבד"ה, ולכאורה מלשון הרמב"ם והשו"ע אפשר לדייק דגם קורא לה ובאה בכלל הנהגה, ופשטות לשון משיכה נראה שהאדם הולך לפני הבהמה ומושכה, והנהגה שהולך אחריה ומנהיגה, וצ"ע.

⁴⁸ דסגי בעקירת יד ורגל, לאפוקי משאר משיכה דבעינין עקירת כולה, דבעקירת יד ורגל ודאי תעקור כולה.

⁴⁹ שו"ע ונו"כ רע"א א

⁵⁰ שו"ע שם כדעת הרמב"ם שמחלק בין חמור לגמל, שאין דרכו בהנהגה, אבל דעת הרא"ש דבמו"מ לא קנה בהנהגה לא בגמל ולא בחמור, כיון דהוי ספיקא דדינא, אבל בהפקר אין מוציאין מיד מוחזק, ועיי' דברי משפ"ט סימן קל"ח סק"ה.

⁵¹ רמ"א שם סעיף ג, וכתב הסמ"ע שהוא כדעת הרמב"ם דרוכב קונה אפילו לא הנהיג ברגליו, כמ"ש לעיל הערה כז, אבל לדעת הרא"ש אינו קונה אא"כ הנהיגה ברגליו, ועיי' מ"ש שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרך היומי

מסכת בבא מציעא

היה אחד⁵² רוכב ואחד אוחז במוסירה, הרוכב קנה הבהמה ומקצת המוסירה שעל לחיי הבהמה, וזה שאחז במוסירה קנה מה שבידו, והשאר לא קנה שום אחד מהם.

⁵² שו"ע ונו"כ שם ג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748
להצטרפות להלכות הדרך היומי להלכה למעשה
<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

